

Popis metodiky pro sestavení reportu Carbon Tracker 2022

Carbon Tracker je komplexním posouzením největších společností v ČR z pohledu přístupu k udržitelnosti, který bude měřen stávající uhlíkovou stopou, její redukcí v posledních letech i strategií či ambicí tak činit v budoucnosti. Přehled bude poprvé zveřejněn v roce 2022 a pracuje s daty za poslední fiskální rok u 150 největších firem v ČR podle vykázaného obrátu. Autorem přehledu je spolek Climate & Sustainable Leaders Czech Republic, z. s. Zvolená metodika výpočtu uhlíkové stopy, kterou pro sestavení přehledu Carbon Tracker využívá expertní tým PwC Česká republika, vychází z kalkulace dle mezinárodně uznávané metodiky GHG protocol.

Cílem reportu Carbon Tracker je monitorovat posun České republiky ve snižování uhlíkové stopy a sledovat, jakou aspiraci mají v této oblasti největší společnosti v naší ekonomice. Report by se měl stát cenným veřejným datovým zdrojem o obrátu české ekonomiky směrem k dlouhodobé udržitelnosti. Vyzdvihnout společnosti, které na tuto cestu již nastoupily, a dodat odvalu i cenné návody těm, které jsou na začátku této důležité cesty.

Jednotlivé společnosti nominované na základě posledního zveřejněného obrátu za uplynulý fiskální rok budou požádány, aby poskytly údaje o svých emisích a příjmech prostřednictvím dotazníku. Fáze sběru dat je naplánovaná na leden až březen 2022. Kromě toho expertní tým PwC Česká republika a správní rada spolku Climate & Sustainable Leaders Czech Republic podrobně prozkoumali veřejně dostupné údaje o těchto společnostech a jimi produkovaných emisích. Hlavními zdroji údajů byly finanční a nefinanční zprávy a databáze CDP.

Aby byla zajištěna srovnatelnost údajů, byly zohledněny pouze emise vykázané podle emisních kategorií protokolu o skleníkových plynech (Scope 1, 2 a 3). Vzhledem k tomu, že existuje vysoká míra volnosti při vykazování emisí v rozsahu 3, nebylo zatím možné emise v rozsahu 3 zohlednit. U oblasti 3 bude proto v přehledu Carbon Tracker 2022 uváděna pouze informace, zda společnost má tuto hodnotu spočítanou nebo ne. Pokud výpočet má, bude ještě vyžadována informace o tom, jaké oblasti byly do výpočtu zahrnuty a jaké ne. Pokud byly pro emise z rozsahu 2 vykázané jak hodnoty podle místa, tak podle trhu, byl v této analýze použit výpočet podle místa.

Přesná metodika výpočtu uhlíkové stopy jednotlivých Scopes, kterou pro zařazení do reportu spolek Climate & Sustainable Leaders Czech Republic preferuje, uvádíme níže. Pokud se bude výpočet společnosti od této metodiky odchylovat, bude pro zpřehlednění výsledků tato informace uvedena.

Oblasti zahrnuté do výpočtu pro jednotlivé Scopes, která vychází z kalkulace dle mezinárodně uznávané metodiky GHG protocol:

SCOPE 1

- Emise spojené s úniky plynů se skleníkovým potenciálem („Fugitive emissions“) – vypouštění emisí, ke kterým došlo během výrobního procesu a provozu (např. CO₂, metan, oxid dusný, HFCs, PFCs, fluorid sírový, směsi plynů popsané v Kjótském protokolu) – vše musí být přepočítáno na CO₂ ekvivalent v tunách dle IPCC emisních faktorů pro scénář za 100 let.
- Emise ze spalování v rámci výroby a provozu („Stationery combustions“) – přímé emise spojené s výrobou a provozem (např. výroba elektřiny, výroba tepla apod.) – vše musí být přepočítáno na CO₂ ekvivalent v tunách dle DEFRA emisních faktorů pro daný rok.
- Emise ze spalovacích motorů dopravních prostředků („Vehicle combustions“) – emise vzniklé provozem vlastních nebo společností přímo kontrolovaných dopravních prostředků – vše musí být přepočítáno na CO₂ ekvivalent v tunách dle DEFRA emisních faktorů pro daný rok.

SCOPE 2

- Elektromobily – emise vzniklé provozem vlastních nebo společností přímo kontrolovaných elektromobilů – je možné použít dva způsoby výpočtu:
 - a) skutečná spotřeba elektřiny, pokud společnost tento údaj má (krát) AIB emisní faktor pro danou zemi v EU nebo EIB emisní faktor pro zemi mimo EU;
 - b) počet najetých kilometrů (krát) průměrný údaj o spotřebě uváděný výrobcem vozu (krát) AIB emisní faktor pro danou zemi v EU nebo EIB emisní faktor pro zemi mimo EU.
- Elektřina – emise spojené se spotřebou nakoupené elektřiny (krát) emisní faktor uváděný jejich dodavatelem energie nebo AIB emisní faktor pro danou zemi v EU nebo EIB emisní faktor pro zemi mimo EU.
- Teplo – emise spojené s nakoupeným teplem – vše musí být přepočítáno na CO₂ ekvivalent v tunách dle DEFRA emisních faktorů pro daný rok nebo emisních faktorů od dodavatele.
- Chlazení – emise spojené s nakoupeným chladem – vše musí být přepočítáno na CO₂ ekvivalent v tunách dle DEFRA emisních faktorů pro daný rok nebo emisních faktorů od dodavatele.
- Pára – emise spojené s nakoupenou párou – vše musí být přepočítáno na CO₂ ekvivalent v tunách dle DEFRA emisních faktorů pro daný rok nebo emisních faktorů od dodavatele.

SCOPE 3

- U společností, které budou mít hodnotu Scope 3 spočítanou, budeme v rámci sestavení přehledu Carbon Tracker vyžadovat informaci o tom, jaké oblasti jsou do výpočtu dané organizace zahrnuty a jaké ne. Může jít například o:
 - služební cesty, materiály, doprava pomocí třetích stran (mimo vlastní a kontrolované prostředky), odpady, investice a další.

Nejčastější otázky, se kterými se mohou organizace zahrnuté v přehledu Carbon Tracker setkat:

Jaké jsou rozdíly mezi emisemi v rozsahu 1, 2 a 3?

- Při vykazování emisí skleníkových plynů se emise dělí na emise rozsahu 1, rozsahu 2 a rozsahu 3. Emise rozsahu 1, známé také jako "přímé emise", se týkají emisí, které vznikají přímo v různých kancelářích a zařízeních společnosti, například v procesu výroby zboží, ale také při používání topných a chladicích zařízení. Emise rozsahu 2 jsou emise, které vznikají v důsledku výroby elektřiny a dálkového vytápění. Využíváním energie z obnovitelných zdrojů mohou společnosti tyto emise snížit na nulu. Emise rozsahu 3, známé také jako emise hodnotového řetězce, zahrnují všechny zdroje emisí, které jsou spojeny s podnikem, ale nejsou v jeho provozních hranicích.

Proč se v žebříčku zohledňují pouze emise v rozsahu 1 a 2?

- Ne všechny společnosti, které zveřejňují své emise, zveřejňují emise v rozsahu 3. Kromě toho existují velké rozdíly v počtu uvažovaných kategorií (GRI stanovila 15 kategorií v rámci této úrovně rozsahu 3), což vede k velkým rozdílům ve vykazování rozsahu 3. V důsledku toho současné údaje neumožňují porovnat absolutní hodnotu emisí z rozsahu 3. Rozhodli jsme se však v žebříčku uvádět údaje, které ukazují, zda společnosti začaly své emise v rozsahu 3 analyzovat.

Je vhodné srovnávat společnosti z různých odvětví?

- Je zřejmé, že každé odvětví a každá společnost má jiné problémy, pokud jde o emise skleníkových plynů a ochranu klimatu. Smyslem tohoto žebříčku není srovnávání jednotlivých společností, ale zveřejnění informací o tom, zda již s uhlíkovou stopou společnost pracuje. V budoucnu bude velmi důležitou informací meziroční snížení jejich emisní náročnosti. Jelikož se tato míra snížení počítá vždy ve srovnání se základní linií téže společnosti, dobře ukazuje, čeho společnosti dosáhly z hlediska snížení emisí, nezávisle na jejich absolutním počtu emisí.